

een antwoord in duizend woorden

Moeten wij ons schamen voor ons naakte lichaam?

Jamal Ouariachi is schrijver. Hij woont in Amsterdam.

Herodotos verhaalt van de Lydische koning Kandaules. Die is zo verliefd op zijn vrouw, dat hij niet kan stoppen haar te prijzen tegenover zijn lijfwacht en vriend Gyges. 'Gyges,' zegt hij, 'ik krijg de indruk dat je niet gelooft wat ik over het figuur van mijn vrouw zeg.' Ze spreken af dat Gyges zich 's nachts in de koninklijke slaapkamer zal verstoppen om de koningin te begluren wanneer zij zich uitkleedt. Zij merkt hem op en de volgende dag confronteert zij hem met zijn voyeurisme. 'Nu staan voor jou twee wegen open, Gyges. Ik laat je de keus welke je wilt inslaan: óf je doodt Kandaules en krijgt mij en het koningschap over de Lydiërs, óf je moet onmiddellijk zelf sterven.'

Gyges kiest ervoor te blijven leven. En doodt Kandaules. Moraal: het naakte lichaam is niet voor ieders ogen bestemd.

De opvatting dat naaktheid onzedelijk zou zijn, is van alle tijden. Maar het zijn vooral de drie grote abrahamitische religies die hun schizofrene verhouding tot het lichaam in onze cultuur gebeiteld hebben, en van die drie met name het christendom. 'Of weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is van den Heiligen Geest?'

(195)

Schaamte is, niet zonder reden, al eeuwenlang een synoniem voor geslachtsdeel, en op alles rond de geslachtsdelen hebben we voor het gemak maar het prefix

schaam- geplakt: schaambeen, schaamhaar, schaamheuvel, schaamlippen, schaamspleet, kortom: de schaamstreek.

Zoals de meeste woorden zijn ook deze niet onschuldig, ze hebben een grote indoctrinerende kracht. Ruim een halve eeuw na verschijning van Jan Wolkers' *Turks fruit* zijn er nog steeds een hoop mensen die moeite hebben met woorden als kut, lul en neuken. De seksuele revolutie bleek niet te kunnen opboksen tegen eeuwen van schaamte-indoctrinatie.

Waarom zou je je eigenlijk behoren te schamen voor je lijf, en dan vooral voor de delen die met seksuele handelingen geassocieerd worden? Schaamte is een emotie die je ervaart als je iets gezegd

of gedaan hebt waar je achteraf spijt van hebt, of als je eergevoel is aangetast, omdat je bijvoorbeeld een publiekelijke afgang hebt beleefd. De positieve kant van schaamte is dat zij je ertoe kan aanzetten een gemaakte fout te herstellen, excuses aan te bieden, je te revancheren.

Wat opvalt is dat de heren (jaja, heren) naaktheid onmiddellijk in een seksueel-delinquente sfeer trekken. Dat is dus hún referentiekader: bloot is seks

Maar schaamte voor je lichaam leidt tot niets anders dan negatieve emoties. Er is geen schade, er zijn geen excuses aan te bieden, er is geen misstap te corrigeren. Het is doelloze schaamte. Maar waar komt zoiets zinloos dan vandaan?

Het zal wel weer met macht te maken hebben. Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat de lichaamsschaamte vooral gericht is op het in bedwang houden van vrouwen: als iemand iets moet bedekken, dan is het doorgaans de vrouw. Nooit zijn het mannen die sluiers, lange rokken, hoofddoeken of boerka's moeten dragen. Onderschat nooit de vrouwenhaat van religie.

(466)

In Nederland ontstond onlangs ophef over een nog uit te zenden kinder-tv-programma genaamd *Gewoon bloot*, waarin naakte volwassenen op een podium staan en vragen beantwoorden van kinderen uit de hoogste klassen van het basisonderwijs. Zoals Marieke Lucas Rijneveld al kritiek kreeg als vertaler van Amanda Gormans inauguratiegedicht nog voordat iemand ook maar een letter van die vertaling gelezen had, zo kon *Gewoon bloot* nog voordat iemand een volledige uitzending had gezien, rekenen op woedende verontwaardiging uit, hoofdzakelijk, conservatieve hoek.

Daar had je hem, de aanvoerder van de orthodoxe refopartij SGP, Kees van der Staaij: hij was er als de kippen bij om een lijstje Kamervragen aan de betrokken ministers in te dienen. 'In hoeverre kwalificeert u de confrontatie van kinderen met poedelnaakte wildvreemden als schennis van de eerbaarheid?' vroeg de SGP zich af. En hoe zat het met de 'zedelijke ontwikkeling van het kind'?

En daar had je Tunahan Kuzu, het islamiti-

sche Tweede-Kamerlid voor de partij DENK, dat in een filmpje op sociale media fulmineerde: 'In Nederland hebben we al een groot probleem met kindermisbruik en kinderporno.' Hij riep kijkers op de publieke omroep te mailen: 'Zorg ervoor dat dit gestopt wordt want laten we onze kinderen beschermen.'

Ook de conservatieve nationalist en poortwachter van de 'joods-christelijke cultuur' Thierry Baudet roerde zich, per tweet: 'Gadverdamme. De publieke omroep schurkt hiermee aan tegen het promoten van pedofilie. Seksualisering van kinderen. Potloodventerij. Misdadig.'

(699)

Wat opvalt is dat de heren (jaja, heren) naaktheid onmiddellijk in een seksueel-delinquente sfeer trekken. Dat is dus hún referentiekader: bloot is seks. Seks is schuldig en fout. Bloot zijn is een schanddaad, kinderen confronteren met bloot verpest hun onschuld. Zo werkt schaamte-indoctrinatie.

Het is natuurlijk ironisch dat Baudet, zoals Jozefien Daelemans afgelopen woensdag in deze krant schreef, 'in 2018 zelf een foto op Instagram zette waarop hij poedelnaakt aan een zwembad ligt met zijn hand op z'n blote pielewaaijer'. Net zo goed is het ironisch dat orthodoxe christenen zich zorgen maken om de geestesgesteldheid van kinderen, terwijl zijzelf hun kinderen dag in dag uit confronteren met de beeltenis van een bijna naakte man die, afgeranseld en lekgeprikt, aan een kruis is genageld. Nee, dát vinden kinderen van nature prettig om te zien. En wat te denken van Kuzu, wiens religie vrouwen en meisjes voorschrijft dat hun lichaam niet gezien mag worden? Lekker staaltje *body positivity*...

Het gesprek over het naakte menselijk lichaam moet volgens deze figuren thuis gevoerd worden, in gezinsverband. Ook, ja. Mee eens. Ik geloof er alleen geen blote reet van dat Kees van der Staaij op zondagavond, nadat hij het vlees heeft aangesneden, college geeft aan zijn kinders over de grote variëteit aan piemellengtes die het mannelijke volksdeel kent. Of dat het heel normaal is dat schaamlippen geplooid, grillig en weelderig zijn, in tegenstelling tot wat lineaalrecht afgeknipte pomokutjes je doen geloven. Nee, ik hoor het Kees of Kuzu echt niet zeggen. Ze hechten te zeer aan de knoet van de schaamte.

Als iemand hier een verknippt beeld van het menselijk lichaam heeft, dan zijn het wel de conservatieven en de orthodoxen. En als het aan hen ligt, blijven we kinderen met dat verknippt lichaamsbeeld vergiftigen. Gelukkig leven we in 2021. Ik zie uit naar de eerste aflevering van *Gewoon bloot*.

(1000)

Afwisselend zoeken Jeroen Olyslaegers, Charlotte Van den Broeck en Jamal Ouariachi in 1000 woorden een antwoord op een eigen actuele vraag.

